

Wprowadzenie do finansów

Trochę teorii

Podstawowe funkcje

- Funkcja stabilizacyjna
- Funkcja alokacyjna
- Funkcja redystrybucyjna

Funkcja stabilizacyjna

- Wspieranie procesów gospodarczych
- Dążenie do stałego i zrównoważonego wzrostu
- Optymalne wykorzystanie czynników produkcji

Funkcja alokacyjna

- Podział czynników produkcji między produkcję publiczną i prywatną
- Podział na działy, gałęzie itd.

Funkcja redystrybucyjna

- Wtórny podział dochodów pod wpływem mechanizmu rynkowego lub regulacji
- Instrumenty: renty, zasiłki, emerytury
- Przedmiotem redystrybucji nie tylko dochód, ale też majątek (np. przedsiębiorstw w postaci akcji, obligacji)

Ilościowa teoria pieniądza

$$MV = PT$$

gdzie:

M – ilość pieniądza w obiegu

V – szybkość obiegu pieniądza

P – poziom cen

T – wolumen towarów i usług

M.Friedman

- Do równania Fishera w miejsce V (szybkości obiegu pieniądza) wstawił funkcję popytu na pieniądz ($1/V$)
- Zaproponował teorię dochodu permanentnego
- Wprowadził do toku rozumowania pojęcie naturalnej stopy bezrobocia i oczekiwań inflacyjnych.

Wnioski Friedmana

- Zmiany stóp procentowych nie mogą wywierać wpływu na popyt na pieniądz, gdyż jest on zależny głównie od dochodu permanentnego, czyli poziomu zamożności.
- Skoro popyt na pieniądz zależał od dochodu permanentnego, który zmieniał się powoli i rzadko, to jasno wynika z tego, że popyt na pieniądz zmieniał się również w niewielkim stopniu.
- Z niewrażliwości popytu na pieniądz na zmiany stóp procentowych i wynikającej stąd relatywnej niezmienności popytu na pieniądz można także wyciągnąć wniosek o przewidywalności szybkości obiegu pieniądza.
- Monetaryści zakładali zatem stałość popytu na pieniądz, a prędkość obiegu pieniądza uznawali za przewidywalną, ale nie stałą.
Podobnie jak Irving Fisher, Friedman zakładał, że największy wpływ na wzrost cen ma podaż pieniądza.

Systematyka zjawisk finansowych

- Systematyka przedmiotowa
- Systematyka podmiotowa

Systematyka przedmiotowa

- Przychody i rozchody rynkowe
(ekwiwalentność)
- Przychody i rozchody nierynkowe
(transfery takie jak podatki, zasiłki etc.)

Systematyka podmiotowa

- Finanse przedsiębiorstw
- Finanse gospodarstw domowych
- Finanse publiczne
- Finanse instytucji finansowych (banków, ubezpieczycieli, funduszy inwestycyjnych, emerytalnych itd.)

Skąd bierze się pieniądz?

Krótką historia pieniądza (1)

- Początki związane ze społecznym podziałem pracy
- Trudności z wymianą barterową
- Pierwszy pieniądz (ryby muszle, bursztyn etc.), głównie towary konsumpcyjne
- Cechy pieniądza - podzielność, trwałość, powszechny akcept

Krótką historia pieniądza (2)

- Towary zastąpione metalami (żelazo, miedź; później srebro, złoto)
- Komplikacje z ważeniem złota sztabowego doprowadzają do wprowadzenia kulek złota
- „Dokarmianie pieniądza” - domieszki innych metali

Krótką historia pieniądza (3)

- Spłaszczenie kulek utrudnia „dokarmianie” pieniądza
- Pieczęcie - gwarancja jakości
- Podaż pieniądza zależna od ilości metalu, a nie dóbr
- Odkrycia geograficzne - napływ metali - inflacja

Krótką historia pieniądza (4)

- Kilka rodzajów metali - Francja przedrewolucyjna (brąz, srebro - ecu, złoto) - wahania cen metali
- System bimetalowy - parytet
- Prawo Kopernika-Greshama
- Złoto wyparło srebro
- Złoto deponowane - kwity depozytowe

Krótką historia pieniądza (5)

- Weksel znany już w XII w.
- Rozwój pieniądza papierowego w Londynie XVI - XVII w.
- Kwitów więcej niż złota
- Dochód z emisji kwitów
- Trzy systemy wymienialności (pełnej, sztabowo-złoty, dewizowo-złoty)

Krótką historia pieniądza (6)

- Pierwsze banki centralne (Riksbank 1668, Bank Anglii 1694)
- Pieniądz niewymienialny - kurs „przymusowy”
- Emisja asygnat rządowych - pierwowzór dzisiejszych papierów skarbowych

Krótką historia pieniądza (7)

- Od XIX w. Ograniczono stopniowo prawo do emisji banknotów do jednego banku

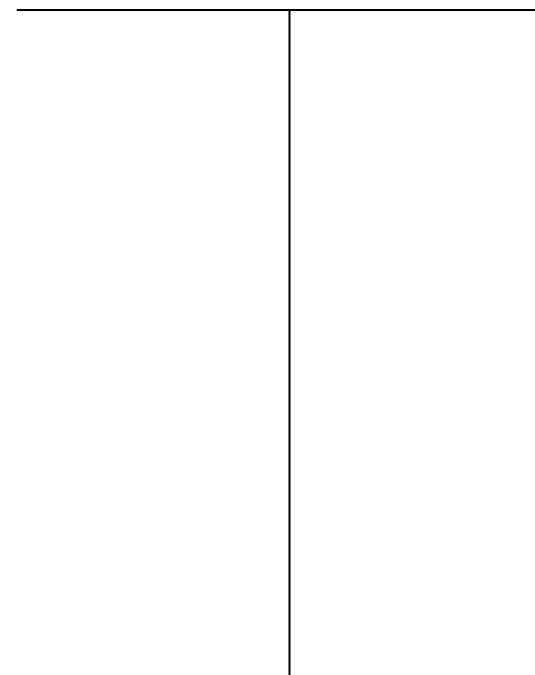
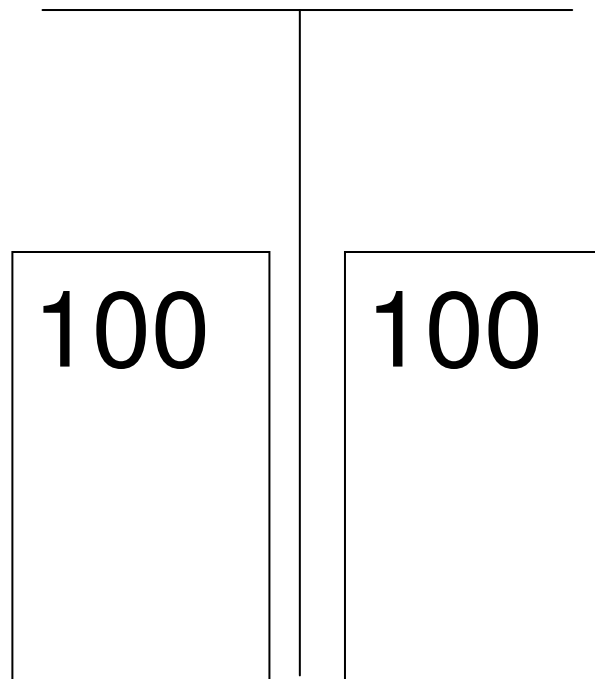
Granice emisji pieniądza - teoria

- Szkoła bankowa - W. Tooke - emisja powiązana z dyskontem weksli czyli zależna od handlu - koncepcja liberalna
- Szkoła kruszcowa - D. Ricardo - emisja może być związana z wydatkami rządowymi - nadmiar pieniądza rodzi inflację

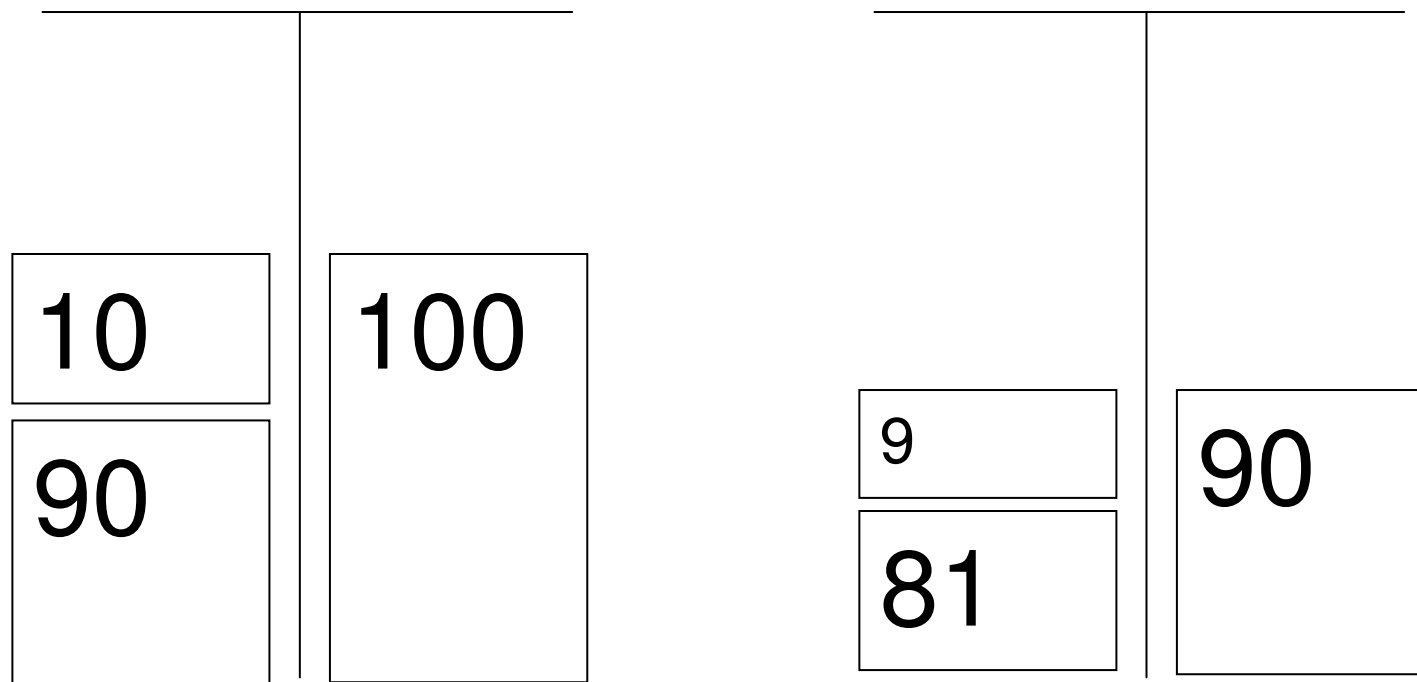
Reglamentacje emisji pieniądza

- Pełne pokrycie emisji banknotów (w aktywach realnych - kruszce, obligacje)
- Limit emisji banknotów
- Emisja proporcjonalna do zasobów złota - uelastycznienie emisji

Kreacja współczesnego pieniądza bezgotówkowego

Kreacja współczesnego pieniądza bezgotówkowego

Mnożnik pieniądza wkładowego

- Możliwość kreacji pieniądza w systemie bankowym jest wprost proporcjonalna do wkładu pierwotnego i odwrotnie proporcjonalna do stopy rezerwy obowiązkowej

$$\Delta D = D_p / r$$

Mnożnik kreacji pieniądza

- Mnożnik kreacji pieniądza informuje jaki jest stosunek pieniądza wykreowanego do wkładu pierwotnego

$$D / D_p = 1 / r$$

Mnożnik bazy monetarnej

- Mnożnik bazy monetarnej to stosunek podaży pieniądza ogółem do pieniądza rezerwowego

$$M2 / M0$$

Agregaty pieniężne

- Agregat najwęższy M0, w skład którego wchodzi gotówka w obiegu i zobowiązania banku centralnego wobec banków komercyjnych
- Każdy następny agregat jest rozszerzany o nową kategorię (M1, M2, M3, L)

Od M0 do L

- W miarę rozszerzania agregatu pieniężnego (np. od M0 do M2) spada płynność, ale lepiej przechowywana jest siła nabywcza

Funkcje pieniądza

- miernik wartości - wyraża wartość towarów (siła nabywcza)
- środek cyrkulacji - usprawnia przebieg transakcji (moment zapłaty)
- środek płatniczy - znaczenie przy kredytowej regulacji zobowiązań
- środek akumulacji (gromadzenia wartości) - zabezpieczanie siły nabywczej poprzez oszczędzanie

Inflacja

- Długookresowy, powszechny wzrost poziomu cen prowadzący do spadku siły nabywczej pieniądza i zmian w dochodach realnych społeczeństwa